

AVINOR AS
Postboks 150
2061 GARDERMOEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Jorunn Aaneby, 75547813

Tillatelse til økt forbruk av flyavisingkjemikalier - Bodø lufthavn

Vi viser til søknad fra Avinor datert 10.06.2022 om tillatelse til økt forbruk av flyavisingkjemikalier ved Bodø lufthavn.

Vedtak

Statsforvalteren i Nordland endrer rammen for forbruk av flyavisingkjemikalier i tillatelsen til Bodø lufthavn fra 140 000 til 250 000 liter 100 % glykol per sesong. Den endrede tillatelsen med krav og vilkår er vedlagt.

Den endrede tillatelsen gjelder fra dags dato.

Tillatelsen er endret med hjemmel i forurensningsloven § 18 nr. 5.

Avinor AS skal betale et gebyr på kr 17 500 for saksbehandlingen. Vedtaket om gebyr er fattet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-4

Bakgrunn

Bodø lufthavn har tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven datert 11.10.2018. Tillatelsen omfatter forbruk av flyavisingkjemikalier tilsvarende 140 000 liter 100 % glykol per sesong. Siden 2018 har forbruket av flyavisingkjemikalier ved Bodø lufthavn økt og vært høyere enn rammen i tillatelsen, med unntak av sesongen 2020/2021 da flytrafikken var redusert på grunn av koronapandemien.

Årsakene til økt forbruk kommer av flere dager med nedbør og temperaturer rundt 0 °C, færre operatører som fører til at flyene ikke børstes før de avises, større fly som krever mer avisingkjemikalier, at Forsvaret har benyttet Avinor sin avisingplattform for avising av sine fly og at det har vært flere overnattende fly som må avises. For å begrense forbruket, fortynnes flyavisingkjemikalier i vann ved temperaturer over -2 °C. Ved lavere temperaturer må det benyttes en høyere andel glykol. Lufthavnen har dialog med operatørene for å redusere forbruket av kjemikalier og øke bruken av varmt vann når det er mulig.

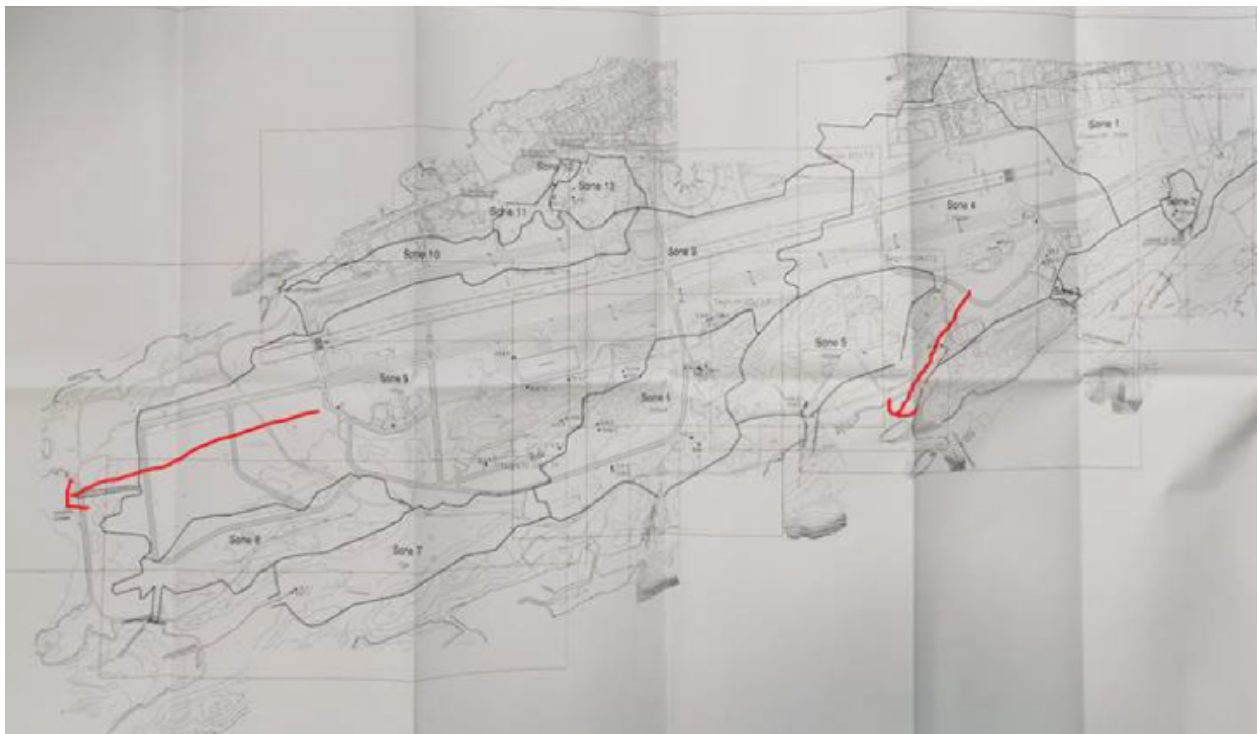

På bakgrunn av økt forbruk av flyavisingkjemikalier de siste sesongene, søker Avinor om tillatelse til å øke forbruket av flyavisingkjemikalier fra 140 000 til 250 000 liter 100 % glykol per sesong. Dette tilsvarer 422 500 kg kjemisk oksygenforbruk (KOF).

Omtrent 75 % av flyavisingkjemikaliene vil falle av flyet på avisingplattformen, og mesteparten av dette vil ledes til overvannsnett med utslipp i sjø. Omtrent 15 % av flyavisingkjemikaliene vil falle av flyet på rulle- og taksebaner, mens de resterende 10 % vil falle av flyet utenfor lufthavnens område.

Avinor har beregnet organisk belastning til sidearealer til takse- og rullebane og snødeponi som følge av økt forbruk av flyavisingkjemikalier. Beregningene viser at snødeponiet i øst vil kunne overskride den teoretiske tålegrensen for organisk belastning. Snøen fra snødeponiet i øst vil flyttes til snødeponiet i vest, og deretter dumpes i sjøen fra dypvannskai på nordsiden av rullebanen når snømengdene blir så store at de er til hinder for flytrafikk eller sikt fra tårnet. Beregningene av organisk belastning tar utgangspunkt i at hele mengden flyavisingkjemikalier i snøen infiltrerer i grunnen under snødeponiet, men i realiteten vil noe snø smelte og følge med avrenningen til overvannsnett.

Utslippene til sjø fra Bodø lufthavn skjer til vannforekomstene Landegodefjorden i vest og Saltfjorden-indre i sør. Utslippspunktene er vist i Figur 1. Vannforekomsten Hjartøysundet-Nyholmsundet vil være resipient for tømning av snø ved kaia nord for lufthavnen.

Figur 1 De røde pilene viser overvannsledninger som leder utslipp til sjø ved Bodø lufthavn.

Forhåndsvarsling og uttalelser

Avinor søkte 08.04.2021 om utslippstillatelse for Ny Lufthavn Bodø som omfattet forbruk av 250 000 liter 100 % glykol per sesong, tilsvarende som Avinor nå har søkt om for eksisterende Bodø lufthavn. Søknaden om utslippstillatelse for Ny Lufthavn Bodø ble forhåndsvarslet i samsvar med forurensningsforskriften § 36-5. Søknaden ble kunngjort på Statsforvalteren i Nordland siden

nettside, i Avisa Nordland og i Saltenposten, og sendt til Bodø kommune for uttalelse. Statsforvalteren mottok ingen uttalelser til søknaden.

Statsforvalteren vurderer at forhåndsvarsling av søknaden om økt forbruk av flyavisingskjemikalier fra eksisterende Bodø lufthavn ikke er nødvendig på bakgrunn av at saken allerede har blitt kjent gjennom forhåndsvarsling av søknaden om utslipp av tilsvarende forbruk av flyavisingskjemikalier fra Ny Lufthavn Bodø, at vi ikke mottok noen uttalelser til den forrige søknaden og at saken ikke har vesentlig betydning for en ubestemt krets av personer.

Statsforvalterens vurderinger

Av sikkerhetsmessige årsaker, er det nødvendig å fjerne snø og is fra flyene før de tar av. Det er piloten som vurderer om flyet må avises. De miljømessige utfordringene ved bruk av glykol er hovedsakelig knyttet til den organiske belastningen glykol utgjør ved forbruk av oksygen når det brytes ned. Glykol er lett nedbrytbart ved tilstrekkelig tilgang til oksygen. Glykolproduktet Avinor benytter inneholder svært lave konsentrasjoner av tilsetningsstoffet etoksilat som kan være giftig for vannlevende organismer.

Omtrent 80 % av det totale forbruket av flyavisingskjemikalier ved Bodø lufthavn ledes til overvannsnett og slippes i sjøen der det blandes raskt inn i vannmassene og brytes raskt ned. Når det gjelder flyavisingskjemikaliene som infiltreres i sidearealene til rulle- og taksebaner og rundt avisingsplattformen, viser beregningene som Avinor har utført at utslippene ikke vil overskride nedbrytningskapasiteten i jorda i disse områdene. På snødeponiet i øst viser beregningene at utslippene kan gi en belastning på 1,15 kg KOF/m² per år som innebærer at den teoretiske nedbrytningskapasiteten på 0,6 kg KOF/m² per år vil kunne overskrides.

Forbruket av flyavisingskjemikalier ved Bodø lufthavn har i realiteten vært høyere enn rammen i tillatelsen de senere årene, men området rundt snødeponiet i øst viser ikke tegn til å være overbelastet. Det er sannsynlig at belastningen er mindre enn hva som har blitt lagt til grunn i beregningene. Snøen som deponeres på snødeponiet i øst vil bare inneholde flyavisingskjemikalier som faller av flyene ved taksing, som innebærer en mindre mengde enn det som er lagt til grunn i beregningene. I tillegg legger beregningene til grunn at hele mengden flyavisingskjemikalier infiltrerer i grunnen i snødeponiet, men i realiteten vil noe av flyavisingskjemikaliene havne i smeltevann som følger overvannsnett til sjøen og noe vil følge snøen videre til snødeponi i vest og eventuelt dumping i sjøen. Vi legger til grunn at Avinor vil drifte snødeponiet i øst slik at belastningen i området rundt snødeponiet blir så lav som mulig.

Statsforvalteren vurderer at vi kan gi tillatelse til økt forbruk av flyavisingskjemikalier som omsøkt. Vi har lagt vekt på at bruk av flyavisingskjemikalier er nødvendig ut fra sikkerhetshensyn, at det er gode forhold for nedbrytning av avisingskjemikaliene i vannforekomstene og at områdene på lufthavnen der utslippene infiltreres ikke viser tegn til overbelastning.

Vurdering etter vannforskriften

Følgende vannforekomster er berørt av utslipp av flyavisingskjemikalier ved Bodø lufthavn:

- Landegodefjorden (0363011200-1-C)
- Saltfjorden-indre (0363011100-2-C)
- Saltfjorden-ytre (0363011100-1-C)
- Hjartøysunden-Nyholmsundet (0363011200-3-C)

Landegodefjorden er klassifisert som moderat eksponert kyst¹. Oppholdstiden for bunnvann er kort (dager), vannforekomsten er moderat eksponert for bølger og miksing i vannsøylen er blandet. Vannforekomsten har god økologisk og god kjemisk tilstand.

Saltfjorden-indre er klassifisert som en beskyttet kyst/fjord. Oppholdstiden for bunnvann er moderat (uker), vannforekomsten er beskyttet for bølgeeksponering og miksing i vannsøylen er delvis blandet. Også denne vannforekomsten har god økologisk og god kjemisk tilstand. Vannforekomsten er påvirket av organisk forurensning som kommer fra diffus avrenning og utslipp fra fiskeoppdrett.

Saltfjorden-ytre og Hjartøysundet-Nyholmsundet er begge klassifisert som moderat eksponert kyst. Oppholdstiden for bunnvann er kort (dager), vannforekomstene er moderat eksponert for bølger og miksing i vannsøylen er blandet. Saltfjorden-ytre er klassifisert med god økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand grunnet kvikksølv i brunmat i taskekrabbe. Vannforekomsten er påvirket av organisk forurensning som kommer fra diffus avrenning og utslipp fra fiskeoppdrett. Det forventes at vannforekomsten når miljømålene om god økologisk og god kjemisk tilstand. Hjartøysundet-Nyholmsundet er klassifisert med moderat økologisk tilstand grunnet polisykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) og sink i sediment og dårlig kjemisk tilstand grunnet PAH og bly i sediment. Hjartøysundet-Nyholmsundet er påvirket av kommunens avløpsrensaneanlegg og utslipp fra Bodø lufthavn. Nye tiltak er nødvendig for at vannforekomsten skal oppnå god miljøtilstand.

På bakgrunn av at det er god vannutskifting ved utslippspunktene og at flyavisingskjemikaliet er lett nedbrytbart, vil det blandes raskt inn i vannmassene og brytes raskt ned. Flyavisingskjemikaliet inneholder ikke metaller eller PAH-er som er årsaken til dårlig kjemisk tilstand i Saltfjorden-ytre og Hjartøysundet-Nyholmsundet

Vi vurderer at økt utslipp av flyavisingskjemikalier ikke vil medføre forringelse av kjemisk eller økologisk tilstand i vannforekomstene som er resipienter for utslipp fra lufthavnen.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Statsforvalteren har gått gjennom kartleggingen av biologisk mangfold rundt lufthavnen som var lagt ved søknaden om tillatelsen som ble gitt 11.10.2018, konsekvensutredningen (KU)² som ble utarbeidet forbindelse med områdereguleringen av Ny Lufthavn Bodø og Naturbase³ for å hente inn informasjon om naturmangfoldet i området.

Det er registrert flere lokaliteter med naturtypen rikt strandberg, med verdien viktig eller svært viktig, i nærheten av lufthavnen. Flere nært trua (NT) og sårbare (VU) arter er registrert i tilknytning til lokalitetene. Enkelte av lokalitetene trues av gjengroing. Det er registrert en forekomst av skjellsand med verdien viktig og en forekomst av løstliggende kalkalger vest for lufthavnen. Det er et nasjonalt viktig gytefelt for torsk og et gytefelt for saltvannsfisk på motsatt side av fjorden omtrent 3 km sør for lufthavnen. Saltstraumen marine verneområde og Bliksvær dyrelivsfredningsområde og naturreservat ligger drøyt 7 km fra lufthavnen, i henholdsvis østlig og vestlig retning.

¹ www.vann-nett.no

² Misfjord, K., & Ski, S. A. *Konsekvensutredning av ny Bodø lufthavn - Naturmangfold*. SWECO

³ www.kart.naturbase.no

Det er lite sannsynlig at flyavisingskjemikalier i seg selv vil påvirke skjellsand eller kalkalger eller biologisk mangfold knyttet til disse naturtypene. Flyavisingskjemikaliet er ikke giftig, og konsentrasjonen av tilsetningsstoffet etoksilat, som kan være giftig for vannlevende organismer, er svært lav. Flyavisingskjemikaliet inneholder heller ikke nitrogen eller fosfor, som er hovedårsaken til eutrofiering. Det er lite sannsynlig at fugler, dyr og vegetasjonen vil påvirkes direkte av utslipp av flyavisingskjemikalier, men artene kan påvirkes dersom naturtypene påvirkes. Gytefeltene og verneområdene vi sannsynligvis ikke påvirkes av økt utslipp av flyavisingskjemikalier fra lufthavnen da de ligger i forholdsvis stor avstand fra utslippspunktene og det vil foregå en rask fortykning av avisingkjemikalierne i vannmassene.

Vi vurderer at det er lite sannsynlig at naturmangfoldet vil påvirkes av økt utslipp av flyavisingskjemikalier. Vi vurderer at kravene til kunnskapsgrunnlag etter naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Det følger av naturmangfoldloven § 10 at påvirkningen på naturmangfoldet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som det blir utsatt for. Det er flere kommunale renseanlegg som har utslipp av organisk materiale til de samme vannforekomstene som lufthavnen. Økt utslipp av flyavisingskjemikalier vil bidra til en større samlet belastning av organisk materiale på naturmangfoldet i området. På bakgrunn av stor vannutskifting og god nedbrytningskapasitet av organisk materiale i vannforekomstene, vurderer vi at utslippene vil brytes raskt ned og at det er lite sannsynlig at naturmangfoldet i området vil påvirkes negativt av den samlede belastningen av utslippene av organisk materiale.

Naturmangfoldloven § 9 stiller krav til at dersom det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om påvirkningene på naturmangfoldet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Etter Statsforvalterens vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om påvirkningene utslippene fra den nye lufthavnen vil ha på naturmangfoldet og det er ikke nødvendig å benytte føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9.

Ut fra kunnskapsgrunnlaget som foreligger, vurderer Statsforvalteren at økt forbruk av flyavisingskjemikalier fra Bodø lufthavn ikke vil medføre varig skade på naturmangfoldet i strid med naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Andre endringer i tillatelsen

På bakgrunn av nye retningslinjer, er oversikten over prioriterte miljøgifter lagt til som vedlegg i tillatelsen, jf. tillatelsen vilkår 9.1 og det er presisert at utslipp av stoffer på denne listen er kun tillatt dersom det framkommer uttrykkelig av vilkårene i tillatelsen.

Statsforvalteren viderefører de øvrige vilkårene i tillatelsen til Bodø lufthavn datert 11.10.2018 uforandret.

Konklusjon

Statsforvalteren har konkludert med at virksomheten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Etter en samlet vurdering av de forurensningsmessige ulempene ved virksomheten sammenholdt med fordeler og ulemper virksomheten for øvrig vil medføre, gir vi tillatelse til økt forbruk av flyavisingskjemikalier ved Bodø lufthavn.

Gebyr

Vi viser til vårt varsel om saksbehandlingsgebyr i e-post datert 03.08.2022. Vi har ikke mottatt noen merknader til varselet. Avinor skal betale et gebyr på kr 17 500 for arbeidet med tillatelsen, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Dere vil motta faktura for gebyret fra Miljødirektoratet.

Klageadgang

Avinor AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert gebyrsatsen. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken komme fram. Klagefristen er på tre uker fra dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Nordland

Med hilsen

Tilde Nygård (e.f.)
seksjonsleder

Jorunn Aaneby
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Utslippstillatelse Bodø lufthavn

Kopi til:

BODØ KOMMUNE

Postboks 319

8001

BODØ

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Avinor AS – Bodø lufthavn

Tillatelsen er gitt med medhold i lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16 og endret i medhold av § 18. Tillatelsen med senere endringer er gitt på grunnlag av opplysninger som er fremkommet i søknaden og under saksbehandlingen. Dette tillatelsesdokumentet gjelder fra 25.08.2022 og erstatter tidligere tillatelsesdokumenter.

Hvis bedriften ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må bedriften i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Bedriften bør først kontakte forurensningsmyndigheten for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedrift	Avinor AS
Beliggenhet/gateadresse	Bodø lufthavn
Postadresse	Postboks 150, 2061 Gardermoen
Org. nummer (bedrift)	974 719 835

Anleggsdata

Anlegg	Bodø lufthavn
Sted	Bodø
Kommune og fylke	Bodø, Nordland
Lokalisering av anlegg	UTM sone 33, 472520, 7461590
NACE-kode og bransje	52.230 – Andre tjenester knyttet til lufttransport
Kategori ¹	-

Statsforvalterens referanser

Saksnummer: 2007/4071	Anleggsnr: 1804.0214.01	Tillatelse gitt: 11.10.2018
	Tillatelsesnr: 2018.0858.T	Tillatelse endret: 25.08.2022

¹ jf. forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) av 06.01.2004, kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder utslipp fra forbruk av avisingskjemikalier for bruk på fly og rullebane, samt for testing av utstyr for skum- og pulverbasert brannsløkkemiddel.

2 Utslipp til vann og grunn

2.1 Utslippsbegrensninger

- inntil 250 000 liter 100 % polypropylenglykol per sesong, tilsvarende et kjemisk oksygenforbruk på 422 500 kg KOF per sesong
- formiatbaserte baneavisingskjemikalier med et kjemisk oksygenforbruk på inntil 45 000 kg KOF per sesong
- testing av skumkanoner en gang per måned med inntil 150 liter 3 % løsning av skumdannende slukkemiddel, tilsvarende et biokjemisk oksygenforbruk på inntil 2 100 gram KOF per måned
- testing og rengjøring av pulveraggregat

Brøytesnø som er forurenset med avisingskjemikalier kan tippes i sjøen ved dypvannskaia på Langstranda.

Statsforvalteren skal til enhver tid holdes orientert om hvilke avisingskjemikalier som benyttes, med tilhørende vurderinger og dokumentasjon av miljømessige egenskaper og konsekvenser.

2.2 Diffuse utslipp

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel avrenning fra lagerområder og områder for lossing/lasting, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig. Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke kan medføre skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Oljeholdig avløpsvann

Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann følger av bestemmelsene i forskrift om begrensnings av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 15. For eventuelle oljeutskillere som er tilknyttet andre flater enn de som omhandles i forurensningsforskriften, gjelder forskriftskravene tilsvarende slik at maksimal oljekonsentrasjon ikke skal overstige 50 mg/liter.

Den delen av renseenheten hvor olje skilles ut må ha utstyr for fjerning av olje.

3 Energi

3.1 Energistyring

Dere skal systematisk søke å redusere energiforbruket. Rutiner for vurdering av tiltak med sikte på redusert energiforbruk skal inngå i bedriftens styringssystemer.

3.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

Dere skal søke å utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt.

4 Avfallshåndtering

4.1 Generelle krav

Dere plikter så langt det er mulig, uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Dere plikter videre å sørge for at all avfallshåndtering, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Avfall som oppstår, skal søkes gjenbrukt i deres egen eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt eller eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

Nedgraving og brenning av avfall er ikke tillatt.

4.2 Farlig avfall

Farlig avfall som bilbatterier, løsemidler, malingsavfall, kjemikalierester, oljefilter, oljeslam, spillolje osv. skal samles opp og leveres til et anlegg som har tillatelse til mottak, innsamling eller behandling av farlig avfall.

Før farlig avfall blir levert til godkjent mottaker må dere sørge for at det er forsvarlig lagret, merket og emballert. Lagres farlig avfall utendørs må dette skje på fast fundament, og med oppsamlingsmulighet i tilfelle søl eller lekkasjer. Lagerområdet skal sikres mot adgang for uvedkommende og dyr. Det skal dessuten finnes et tilstrekkelig lager med absorpsjonsmidler.

5 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, brannbekjempningsmidler, hydraulikkvæsker, osv.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal dere dokumentere at det er foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også vilkår 9.6 om internkontroll.

Dere plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalierne som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der mer miljøvennlige alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe².

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke fremstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket³.

6 Grunnforurensning og forurensede sediment

Virksomheten skal ikke føre til utslipp til grunnen som kan føre til skader eller ulemper for miljøet.

Dere plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Dere plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal

² jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1979, nr. 79, om substitusjonsplikt § 3a

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008, nr. 516

forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Dere plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn innenfor anleggsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak, jf. *Forskrift om begrenning av forurensning* (forurensningsforskriften), *kapittel 2 Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider*. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, eventuell godkjenning fra kommunen.

7 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

7.1 Miljørisikoanalyse

Dere skal gjennomføre miljørisikoanalyser av den gjeldende virksomheten. Dere skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forholdene ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Dere skal ha oversikt over de miljøressursene som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvensene slik forurensning kan medføre.

7.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal det iverksettes risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Dere skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

7.3 Etablering av beredskap

Virksomheten skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang per år.

7.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til *Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

8 Miljøovervåking og rapportering

8.1 Overvåking

Dere skal sørge for overvåking av effekter av utslippene til nærliggende resipienter i henhold til et miljøovervåkningsprogram. I forbindelse med den årlige rapporteringen skal det vurderes om det er nødvendig med en revisjon av overvåkningsprogrammet eller om det er behov for tiltak for å overholde miljøkravene i resipienten. Revisjoner av overvåkningsprogrammet skal forelegges Statsforvalteren for eventuelle merknader.

Overvåkningsprogrammet skal innarbeides i virksomhetens internkontroll/ driftsinstruks. Når dere utarbeider og reviderer måleprogrammet skal det velges prøvetakingsfrekvenser som gir representative prøver.

Måleprogrammet skal beskrive de forskjellige trinnene i målingene og begrunne de valgte metodene. Det skal gå frem av måleprogrammet hvilke usikkerhetsbidrag de ulike trinnene gir.

Dere kan bli pålagt å sørge for ytterligere overvåking av effekter av utslippene til luft og vann i henhold til et overvåkingsprogram, eventuelt bli pålagt å delta i finansiering av et undersøkelsesprogram i henhold til vannforskriften.

8.2 Kvalitetssikring av målinger

Dere er ansvarlig for at metoder og gjennomføring av målinger er forsvarlig kvalitetssikret og etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes kan internasjonal standard benyttes. I forbindelse med rapporteringa av utslippsdata skal dere angi og kommentere usikkerheten i datamaterialet.

8.3 Rapportering i Vannmiljø

Data som fremskaffes ved overvåking i vann, inklusive sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø: <http://vanmiljo.miljodirektoratet.no>. Data skal rapporteres på Vannmiljø's importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk finnes på <http://vanmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

8.4 Årsrapportering

Dere skal rapportere årlig totalt forbruk av avisingskjemikalier innen 1. juni hvert år.

9 Generelle vilkår

9.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponentene fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av disse stoffene bare tillatt dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsen.

9.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdiene skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstidene. Variasjoner i utslippene innenfor disse skal ikke avvike fra det som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

9.3 Plikt til å redusere forurensning

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter dere å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for i denne tillatelsen.

Dersom produksjonen reduseres, skal utslippsmengdene reduseres tilsvarende.

Den som har fått utslippstillatelse er ansvarlig for at virksomheten/anlegget vedlikeholdes og drives slik at utslippet til enhver tid er i samsvar med kravene i utslippstillatelsen. Herunder skal den ansvarlige påse at eventuelle underentreprenører overholder kravene i utslippstillatelsen, og at disse innehar nødvendige utslippstillatelser for dagrigg og verkstedanlegg.

9.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal dere sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

9.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det, som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, oppstår fare for økt forurensning, plikter dere å iverksette de tiltakene som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig, redusere eller innstille driften.

Dere skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til vilkår 6.4.

9.6 Internkontroll

Dere plikter å etablere internkontroll for aktivitetene deres i henhold til gjeldende regelverk. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at dere overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Dere plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Dere plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktivitetene som kan medføre forurensning, og skal kunne redegjøre for risikoforhold. Dere har plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til akutt forurensning jf. vilkår 6.1.

Dersom Statsforvalteren krever det må dere fremlegge dokumentasjon på at kravene i utslippstillatelsen overholdes.

9.7 Tilsyn og forholdet til offentlige myndigheter

Den som har fått utslippstillatelse plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene til enhver tid kontrollere virksomheten/anlegget, jf. forurensningslovens § 50.

Hvis forurensningsmyndighetene finner det påkrevd, skal den som har fått utslippstillatelse medvirke eller bekoste overvåkningsundersøkelser eller andre liknende tiltak som med rimelighet kan kreves, jf. forurensningslovens § 51.

Denne tillatelsen begrenser ikke den myndighet andre kommunale, fylkeskommunale eller statlige myndigheter har i henhold til annet lovverk.

Vedlegg 1 Liste over prioriterte miljøgifter, jf. pkt. 9.1

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsen.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyly)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser	
Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser	
Muskxylen	

Alkyfenoler og alkylfenoletoksylder	
Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylder	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)	
Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser

Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl. salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Perfluorheksansyre	PFHxA
2,3,3,3-tetrafluoro-2-(heptafluoropropoksy)propionsyre	HFPO-DA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyktotetrasiloksan	D4

Organiske UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350
3-benzylidene-1,7,7-trimethylbicyclo[2.2.1]heptan-2-one	3-BC

AVINOR AS
Postboks 150
2061 GARDERMOEN

Saksb.: Hege Rasmussen
e-post: fmnohra@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 56
Vår ref: 2007/4071
Deres ref:
Vår dato: 08.10.2018
Deres dato: 21.12.2017
Arkivkode: 461.3

Tillatelse til utslipp av kjemikalier fra flyavising og rullebane – Bodø lufthavn

Vi viser til søknad datert 21.12.2017.

Vedtak

Med medhold i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) §§ 11, 16 og 18 gir Fylkesmannen i Nordland tillatelse til Avinor Bodø lufthavn til utslipp av bane- og flyavisingskjemikalier, samt brannslukkingskjemikalier. Tillatelsens vilkår er gitt i vedlegg.

Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Midlertidig tillatelse datert 06.04.2016 opphører fra samme dato.

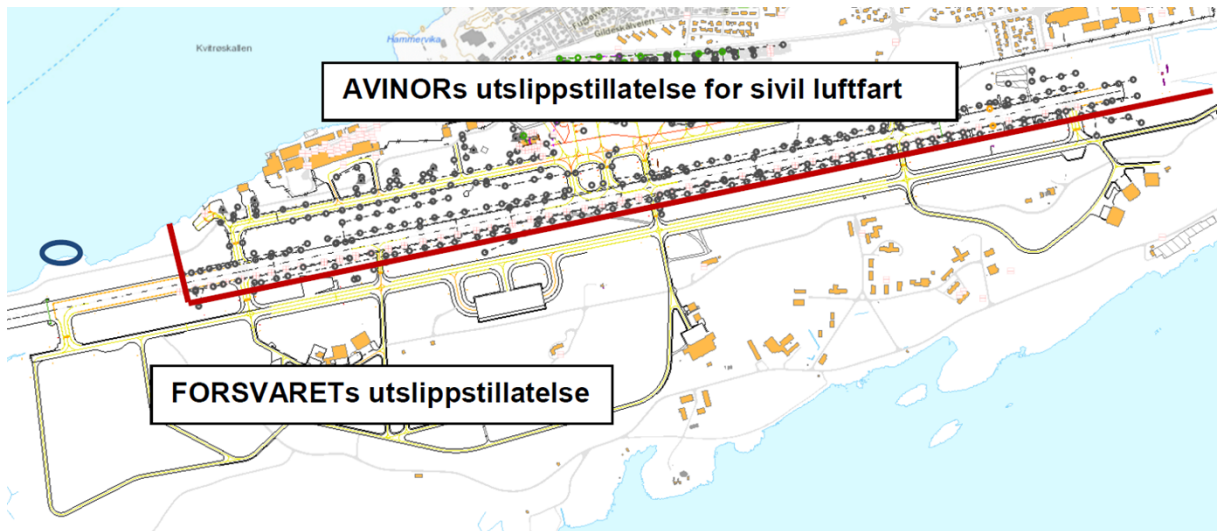
Med medhold i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) §39-3, jf § 39-4 skal Avinor betale et gebyr på kr 84 300,- for saksbehandlingen.

Bakgrunn

Forsvarets bygningstjeneste, nå Forsvarsbygg, fikk utslippstillatelse for baneavisingskjemikalier m.m. på Bodø hovedflystasjon 31.05.1996. Luftfartsverket, nå Avinor, var gitt tillatelse til utslipp av flyavisingskjemikalier 01.08.1997.

Avinor overtok driften av Bodø lufthavn fra Forsvaret 1. august 2016. Tillatelsen til utslipp av fly- og baneavisingskjemikalier for de berørte delene av flystasjonen ble overført til Avinor med gyldighet i to år i påvente av at avtalen om overtakelsen skulle ferdigstilles av partene. Avinor har nå søkt om permanent utslippstillatelse for fly- og baneavisingskjemikalier for Bodø lufthavn. Avinor ønsker også tillatelse til månedlig testing av skumkanoner og årlig tømning og rengjøring av pulverapparater på brannbiler.

Søknaden omfatter kun de arealene som Avinor drifter for sivil luftfart som angitt på kartutsnittet:

Det søkes om:

1. Tillatelse til et forbruk av baneavisingkjemikalier tilsvarende 45 000 kg KOF per sesong.
2. Tillatelse til et forbruk av flyavisingkjemikalier tilsvarende 140 000 liter 100 % glykol per sesong.
3. Tillatelse til å deponere snø med innhold av avisingkjemikalier ved dypvannskai.
4. Tillatelse til testing av skumkanoner og årlig tømning av pulveraggregat.

Avrenning

Store deler av Bodø lufthavn er dekket av overvannsnett som leder vannet til sjøen. Det samles opp vann langs rullebanen, oppstillingsplass og snødeponier.

Overvannssystemet langs rullebanen og taksebanen er et større sammenhengende system. Avrenninga ledes i hovedsak til Saltfjorden i sør, men noe går også til Hammervika i nord.

Rullebanen har overvannsledninger og kummer langs banekanten, og omtrent 20 meter fra banekanten på begge sidene. Taksebane W vestover og avisingområdet har overvannsnett på begge sidene. Taksebane W østover har avrenning til terrenget.

Avrenning fra avisingplattformen og oppstillingsområdet ledes via kommunalt nett til utslipp i Hammervika.

Snødeponiene i vest og ved parkstand 22 har oppsamling av overvann med utslipp til kommunalt nett i Hammervika. Snødeponiet i øst har ikke asfaltdekke. Her er det etablert grøftesystemer for å lede vannet vestover, men noe vil infiltrere i grunnen.

Baneavising

For å ha sikre avgangs- og landingsforhold må rullebaner være rengjorte og ha tilfredsstillende friksjon. Det brukes baneavisingkjemikalier i tillegg til brøyting, børsting og fresing for å oppnå dette. Det benyttes formiatbaserte avisingkjemikalier i granulat- og flytende form, samt sand.

Formiat er et organisk salt uten miljøfarlige tilsetningsstoffer. Den organiske belastningen ved nedbryting av flytende formiat er noe lavere enn for granulatformen. Begge har imidlertid betydelig lavere belastning enn urea som benyttes av Forsvaret.

70 % av avisingskjemikaliene brukes på rullebanen. De resterende 30 % brukes på taksebanene og oppstillingsplassen. Snøen brøytes i hovedsak mot sør, og den organiske belastninga fra baneavisingskjemikalier er derfor større på sørsida.

Siden Avinor overtok driften av den sivile delen av Bodø lufthavn i 2016 har forbruket av baneavisingskjemikalier ligget langt under rammen på 39 500 kg KOF per sesong. På grunn av mildere vintre og temperaturer rundt null grader øker behovet for baneavising. Avinor søker derfor om forbruk av baneavisingskjemikalier tilsvarende 45 000 kg KOF per sesong.

Formiat i fast form (natriumformiat) forbruker 0,23 kg KOF/kg ved nedbryting.
Formiat i flytende form (kaliumformiat) forbruker 0,13 kg KOF/liter ved nedbryting.

Flyavising

Av sikkerhetsmessige årsaker må snø og is fjernes fra flyene før de tar av. Det er piloten som vurderer om flyet må avises.

Til avising av fly på Avinors lufthavner brukes to glykolbasert produkter (polypropylenglykol). Disse inneholder en type tilsetningsstoff, i ulik mengde, som kan være giftig for vannlevende organismer. De er ikke akkumulerbare og ikke persistente. De opptrer imidlertid i så lave konsentrasjoner at de ikke er merkepliktige. Det finnes for tiden ikke flyavisingsvæsker uten giftige tilsetningsstoffer, men mengden og antall stoffer er redusert de siste årene.

Det meste av flyavisingsvæska, omtrent 75 %, renner av på avisingsplattformen. Disse drenerer til overvannsnett fra avisingsplattformen eller fra snødeponiene. Ved store snømengder vil også snø fraktes til dypvannskaia og slippes ut i sjøen. Av de gjenværende kjemikaliene vil omtrent 15 % falle av flyet under taksing og take-off. Resten vil følge flyet og spres diffust over et større område.

Ved Bodø lufthavn er det anslått at 70 % av flyene tar av mot øst og 30 % tar av mot vest.

Avrenning fra avisingsplattformen og oppstillingsområdet samles opp og ledes via kommunalt nett til utslipp i Hammervika.

Avinor har ikke hatt overskridelser av rammen i tillatelsen på 100 000 liter 100 % glykol/år, men det lå tett oppunder i 2016. Forbruket varierer fra sesong til sesong ut i fra nedbørs- og temperaturforhold. Det søkes om en ramme tilsvarende forbruk av 140 000 liter 100 % glykol, slik at det gir rom for fleksibilitet.

100 % glykol forbruker 1,69 kg KOF/liter ved nedbryting.

Snødeponier

Det er to hoveddeponier, ett øst for flyoppstillingsområdet og et mot vest. I tillegg er det et mindre avlastingsdeponi rett nord for avisingsområdet.

Snødeponiet i vest, deponiet ved avisingsområdet og avisingsområdet har asfaltert dekke med oppsamling som er knyttet til det kommunale utslippet i Hammervika.

Snødeponiet i øst er ikke på asfaltdekke. Smeltevann herfra vil dermed kunne infiltrere i grunnen. Det er etablert grøftesystemer som skal lede vannet vestover mot overvannsnett ved oppstillingsplassen. Det er brukt et avrenningsmønster i beregningene, som er basert på erfaring.

Det vil være noe avrenning av kjemikalier fra snødeponiene, også ved temperaturer under 0°C. Avrenninga føres til sluk via samme avløpsledning som for flyavisingsområdet.

Når snømengdene i deponiene blir så store at de er til hinder, blir snøen fraktet til dypvannskaia ved Langstranda på nord-vestenden av flyplassen og tømt i sjøen her. Kaia ligger lenger ut mot vest enn Hammervika, og vannutskiftinga er vurdert til å være god her.

Resipientvurderinger

Den teoretiske tålegrensa for grunnen ved Bodø lufthavn er beregnet til 0,6 kg KOF/år*m². Avinor har utviklet et regneark for å sammenholde den organiske belastningen med nedbrytingskapasiteten i grunnen. Det er gjort en konservativ beregning med maksimalt forbruk av både fly- og baneavisingskjemikalier.

Beregningene viser at den organiske belastningen ikke vil overskride den teoretiske tålegrensen annet enn ved snødeponiet øst for oppstillingsplassen. Tålegrensen her er imidlertid overskredet allerede i dag, og det er ikke registrert negative effekter som kan relateres til høy organisk belastning. Den reelle belastningen er sannsynligvis betydelig mindre enn hva de teoretiske beregningene viser.

Omtrent 75 % av avisingskjemikalierne vil drenere til overvannsnett fra avisingsplattformen, og går til utslipp i Hammervika. Resten vil spres over et større område og infiltrere i grunnen. Omtrent 10 % vil følge flyet og vil i hovedsak spres utenfor flyplassområdet. Den største belastningen vil være mot øst da flyene i hovedsak tar av denne veien.

Brøyterutinene for rullebane og taksebanene gjør at den organiske belastninga blir større på sørsida, og inntil 50 meter fra banekanten.

En god del av smeltevannet vil renne mot overvannsnett når bakken er frossen.

Den største belastningen fra avisingskjemikalier vil være i sjøen ved Hammervika og i Saltfjorden.

Undersøkelser som ble gjort av Forsvaret ved Hammervika på slutten av 1990-tallet viste høye konsentrasjoner av nitrogen rundt utslippspunktet, noe som sannsynligvis skyldes bruk av urea. Avinor bruker imidlertid formiat, som ikke inneholder nitrogen.

Hoveddelen av utslippet av avisingskjemikalier går til Saltfjorden. Dette er på Forsvarets område, og Avinor har ikke tilgang til data om disse utslippspunktene.

Brannøving

Det er krav om at utrykningskjøretøyene må prøvekjøre skumpumpesystem og slanger minst en gang per måned. I tillegg skal pulverapparatet på brannbilen utløses, tømmes og rengjøres en gang per år.

Brannskummet som brukes er Moussol som er basert på monoetylglykol. Ved testing slippes det ut 150 liter utblandet væske. Dette utgjør 2,1 kg KOF per test, og 25,2 kg KOF per år.

Moussol er lett nedbrytbart, ikke bioakkumulerbart, men er mobilt og kan forurense grunnvannet hvis det infiltrerer i grunnen. I fortynnet form har det lav giftighet og miljøbelastninga er i hovedsak knyttet til oksygenforbruk ved nedbryting. Konsentrat skal håndteres som farlig avfall dersom det skal kasseres.

Testingen skjer ved shelter 1 med avrenning via overvannsledning, eller ved dypvannskaia dersom det er sterk østavind.

Pulveraggregatet tømmes i dag ved at det suges ut og leveres til godkjent avfallsmottak. Det er et ønske om å tømme dette også i sjøen ved dypvannskaia. Dette utgjør totalt 750 kg pulver. Pulveret inneholder ikke miljøskadelige stoffer.

Det er utarbeidet en instruks for bruk og utslipp av slukkemidler.

Naturverdier

Det var gjennomført ei kartlegging av biologisk mangfold på Bodø hovedflystasjon i 2005. Områdene som er kartlagt ligger i hovedsak på sørsida av flystasjonsområdet, på området som fortsatt skal brukes av Forsvaret.

De temaene som er kartlagt er naturtyper, ferskvannslokalteter, viltområder og rødlistearter. Ni naturtypelokaliteter og to viltlokaliteter er identifisert og beskrevet på Bodø hovedflystasjon. 18 rødlistearter er registrert – karplanter, alger og sopp. Alle plante- og soppartene er knyttet til engsamfunn, i første rekke kalkrike enger. Fem lokaliteter er vurdert som svært viktige for biologisk mangfold og fire som viktig. Lokalitetene er truet av gjengroing og vil være sårbare for fysiske inngrep.

Høring

Søknaden har vært lagt til offentlig ettersyn i perioden 12.03 – 16.04.2018. Vi har anmodet Bodø kommune om uttalelse i brev datert 08.03.2018.

Vi har ikke mottatt uttalelser til søknaden.

Fylkesmannens vurdering

Bane- og flyavising

Det er nødvendig å bruke fly- og baneavisingkjemikalier for å sikre trygge forhold for flytrafikken. Det er piloten som bestiller flyavising ut i fra en vurdering av forholdene. Dette er vurderinger som det er vanskelig å overprøve da sikkerhet må ha høyeste prioritet.

Det meste av flyavisingskjemikaliene renner av flyet på oppstillingsplattformen, mens en mindre andel spres langs rullebanen og spres også diffust til et større område.

Flyavisingskjemikaliene består i hovedsak av glykol. Dette er lett organisk nedbrytbart, og effekten i naturmiljøet vil først og fremst være at den forbruker oksygen ved nedbryting. Dette kan føre til oksygensvikt dersom den tilførte mengden blir for stor.

Baneavisingskjemikaliene som benyttes ved Bodø lufthavn er formiatbaserte (maursyre). Baneavisingskjemikaliene drenerer i hovedsak til overvannssystemet, men noe infiltrerer i grunnen. Miljøeffekten av dette er tilsvarende som for glykol, at det forbrukes oksygen ved nedbrytingen.

Nedbrytingskapasiteten langs Bodø lufthavn er beregnet til 0,6 kg KOF/år*m². Dagens forbruk av avisingskjemikalier ligger godt under denne tålegrensen, med unntak av det østlige snødeponiet.

Ved det østlige snødeponiet kan glykolholdig smeltevann infiltrere i grunnen. Dersom all glykolen infiltrerer vil nedbrytingskapasiteten i grunnen overskrides her. Dette er imidlertid situasjonen også ved dagens forbruk, og området viser ikke tegn til å være overbelastet. Den reelle belastninga er etter all sannsynlighet betydelig mindre enn hva som har vært brukt i beregningene.

Det søkes om en økning i forhold til dagens ramme for flyavisingskjemikalier da endrede værforhold vinterstid gir en mer utfordrende situasjon. Det søkes om en økning fra 100 000 liter 100 % glykol/sesong til 140 000 liter 100 % glykol per sesong.

For baneaving søkes det om en økning i rammen fra 39 500 kg KOF per sesong til 45 000 kg KOF per sesong. I følge Avinors beregninger vil ikke dette overskride tålegrensen i grunnen. Avinor benytter dessuten formiatbaserte kjemikalier, som har betydelig mindre organisk belastning enn urea som Forsvaret har brukt på området tidligere.

Brøytesnø

Snø i seg selv faller ikke inn under avfallsdefinisjonen i forurensningsloven, men når snø forflyttes kan den falle inn under forurensningsdefinisjonen. Snødeponier eller tømning av snø i sjø eller vassdrag kan utgjøre et lokalt forurensningsproblem dersom snøen inneholder miljøgifter eller andre forurensninger. Det må i så fall vurderes om denne disponeringen krever tillatelse etter forurensningsloven.

Mengden brøytesnø som eventuelt vil tippes i sjøen vil variere, og det er dermed vanskelig å anslå den organiske belastningen nøyaktig. Den kan imidlertid bli betydelig og vi vurderer det dermed slik at tømning ikke kan skje uten egen tillatelse.

Det foreligger ikke undersøkelser av vannkvaliteten eller sedimenter ved dypvannskaia, men ut ifra kjennskapet vi har til lokaliteten er det ikke grunn til å tro at den organiske belastninga vil gi større problemer her. Det er et åpent sjøområde med god vannutskifting.

Vannmiljø

Miljøtilstanden i alle vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse og ha minst god økologisk og kjemisk tilstand, jf forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften).

De vannlokalitetene som er berørt er:
Saltfjorden-ytre ID 0363011100-1-C
Saltfjorden-indre ID 0363011100-2-C
Landegodefjorden ID 0363011200-1-C
Hjartøysundet-Nyholmsundet ID 0363011200-3-C

Kjemisk og økologisk tilstand er god i samtlige av disse.

Utslippene av avisingskjemikalier går i hovedsak via overvannsnett til utslipp i Saltfjorden eller Hammervika. Vannutskiftinga på utslippslokalitetene er god og avisingskjemikaliene vil brytes raskt ned. Utslippene forventes derfor ikke å gi nevneverdig effekt på vannforekomstene. Disse vurderingene er gjort med bakgrunn i vannforskriften §§ 4 og 5.

I henhold til vannforskriften skal det foreligge regionale programmer for en helhetlig overvåking av vannforekomstene, jf § 18 og vedlegg V, pkt 1.3. Fylkesmannen har fått en rolle å lage regionale overvåkingsprogrammer der virkninger som påvirker viktige vannforekomster skal inkluderes. Vi vil være med på å legge til rette for felles overvåkingsprogrammer det det er hensiktsmessig og koordinere overvåkingsarbeidet.

I denne sammenhengen vil vi vurdere om Avinor, sammen med andre aktuelle aktører, skal bidra til overvåking av vannforekomstene. Vi har behov for å se ting i en større sammenheng og vil komme tilbake til dette på et noe senere tidspunkt.

Naturmangfold

Avinor viser i søknaden til en rapport for biologisk mangfold som er utarbeidet på oppdrag fra Forsvaret i 2005. Gjeldende versjon av rødlista er fra 2015, og dataene som er brukt som grunnlag for søknaden er dermed noe gamle.

Avrenninga av baneavisingkjemikalier vil i hovedsak skje mot sørsida av rulle- og taksebanene, da det er denne veien snøen brøytes. De områdene som er kartlagt som verdifulle blir i liten grad direkte berørt. Formiat har ikke den samme gjødslingseffekten for urea, som brukes av Forsvaret. Vi forventer dermed ikke at avrenning av formiat vil gi betydelig negativ effekt for de artene som er beskrevet i rapporten, og heller ikke for faunaen i området for øvrig.

Utslipp av formiat og glykol til sjøresipientene i Saltfjorden, Hammervika og på Langstranda antas å ha liten betydning da det er god kapasitet og god vannutskifting her. Disse vurderingene er gjort med bakgrunn i naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Med bakgrunn i dette anser vi derfor likevel at grunnlaget for å gi tillatelsen er tilstrekkelig. Ved videre utvikling av området, når det skal bygges ny flyplass, må det vurderes behov for å gjennomføre nye undersøkelser.

Brannslukkemidler

Skumkanonene testes ved shelter 1, på den vestlige bandedelen omtrent 1 gang per måned. Ved sterk østavind gjøres dette ved dypvannskaia på Langstranda. Det brukes til sammen 150 liter 3 % løsning av Moussol per test.

Fylkesmannen anser dette isolert sett å være av mindre miljømessig betydning, men tar dette utslippet med i utslippstillatelsen da det bidrar til den totale organiske belastningen på økosystemet ved flyplassen.

Tømming og testing av pulverapparat på utrykningskjøretøy må gjennomføres en gang per år. Testingen i seg selv anser vi å være av mindre miljømessig betydning da slokkepulveret ikke inneholder miljøskadelige stoffer.

Vi vil gjøre oppmerksom på at kasserte brannslukkingsprodukter er å anse som næringsavfall, og skal leveres til godkjent avfallsmottak dersom det ikke gjenvinnes på annen måte (jf forurensningsloven § 32). Fylkesmannen har ikke myndighet til å tillate annen håndtering.

Håndtering av kasserte slukkemidler fremgår ikke av avfallsplanen. Konsentrert Moussol er klassifisert som farlig avfall, og vi forventer at dere har rutiner for hvordan dette skal håndteres ved behov for å kassere det.

Grunnlag for avgjørelsen

Fylkesmannen gir med dette tillatelse på visse vilkår. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf § 16 og endret i medhold av § 18. Vi har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket, sammenholdt med de fordelene og ulempene som tiltaket for øvrig vil medføre. Ved fastsettingen av vilkårene har vi videre lagt til grunn hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker. Saken er også vurdert ihht naturmangfoldloven §§ 8 – 12 og vannforskriften §§ 4 og 5.

Vi har uttrykkelig regulert de utslippskomponentene som er antatt å ha størst miljømessig betydning gjennom spesifikke vilkår i tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen i den grad opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i Miljødirektoratets til enhver tid oppdaterte oversikt. For virksomheter som benytter slike stoffer som innsatsstoffer eller de dannes under produksjonen, er utslipp av disse stoffene bare tillatt dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsen, eller utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Vi vil understreke at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsatte utslippsgrensene plikter dere å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Denne tillatelsen kan endres med medhold i forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført. At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf forurensningsloven § 56.

I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter dere å overholde bestemmelsene i forurensningsloven og produktkontrollloven samt de forskriftene som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for virksomheten viser vi til nettstedet www.regelhjelp.no. Vi viser også til Miljødirektoratets nettsider www.miljodirektoratet.no.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Dette gjelder også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene.

Gebyr

Fylkesmannen skal kreve gebyr for saksbehandling og kontroll etter forurensningsloven. Behandling av søknaden er plassert i sats 4, jf forurensningsforskriftens § 39-4. Det betyr at det skal betales et gebyr på kr 84 300,-. Gebyrsatsen var varslet i brev datert 08.03.2018. Vi har ikke mottatt merknader til varslet. Faktura vil ettersendes fra Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Saksopplysninger, klageadgang mv

Dere kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet **innen 3 uker** fra det tidspunktet dette brevet er mottatt. En klage skal angi det vedtaket som det klages over, og den eller de endringene som ønskes. Klagen må begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. En eventuell klage sendes til **Fylkesmannen i Nordland, 8002 Bodø**.

En klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning, eller på eget initiativ, beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf forvaltningslovens § 42. Avgjørelsen av spørsmålet om iverksettelse kan ikke påklages.

Partene har rett til å se sakens dokumenter, jf forvaltningslovens §§ 18 og 19. Fylkesmannen vil på forespørsel kunne gi nærmere opplysninger om behandlingen av saken.

En eventuell klage på vedtaket om gebyrsats gjør ikke at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Det fastsatte gebyret som er vedtatt her må betales. Dersom Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløpet bli refundert.

Med hilsen

Sten D. Bruaas (e.f.)
fungerende seksjonsleder

Hege Rasmussen
senioringeniør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Bodø kommune

Postboks 319

8001

Bodø

Forsvarsbygg

Postboks 405 Sentrum

0103

OSLO

Vedlegg:

1 Vilkår til tillatelse til utslipp av kjemikalier fra flyavising og rullebane - Bodø lufthavn